POLAK NA OBCZYŹNIE

POLAK
NA OBCZYŹNIE

Wszyscy Polacy stanowimy jedność, a Najjaśniejsza Niepodległa Rzeczpospolita jest naszym skarbem bezcennym. Czyn Polaka na obczyźnie pod polskiem godłem spełniony jest czynem Polski, bo honor Ojczyzny spoczywa zarówno w ręku nas w kraju, jak i Polaków w całym świecie. Niech myśli, tu zawarte, służą starszym i młodszym pokoleniom na obczyźnie wskazaniem, jak żyć i pracować, by strzec chlubnie honoru Rzeczypospolitej i imię Polaka górnie nosić.

Warszawa, w sierpniu 1934, w czasie II-go Światowego Zjazdu Polaków z Zagranicy.

WŁADYSŁAW RACZKIEWICZ
Prezes Rady Organizacyjnej Polaków z Zagranicy.

„Jest w orszakach ludzi polskich genjusz lotny, jest od przemocy zamęczona czcigodna wola.

„Są ludzie nowotnej Polski o duszy niebiańskiej, motyle cudnoskrzydłe rodu człowieczego, kwiaty cudowne w rubasznem pustkowiu.

„Przez trud tych dusz w Polsce samotnych przysięgam, iż wydźwignie się anioł jej wewnętrzną mocą swoją z cielesnej poczwary!..”

STEFAN ŻEROMSKI

Iżby więc dusze te nie były samotne, iżby były ich miljony świadome swej siły i dumy, iżby ich moc zwielokrotnić — lecimy szlakiem orłów — do gniazda!

I

POLSKA I POLACY

Polska jest wszędzie, gdzie są Polacy. W polskim domu na obczyźnie jest jej tyleż, ile w każdym domu w Polsce. Polska jest wszędzie, gdzie tylko ludzie czują się Polakami.

Polska jest wspólną własnością i wspólnem dobrem wszystkich Polaków bez względu na ich miejsce zamieszkania i obywatelstwo państwowe.

Każdy Polak ma przyrodzone, jednakowe i równe prawo należenia do Wielkiej Rodziny Polskiej, za które odpowiada tylko przed swojem sumieniem i sumieniem innych Polaków. Z prawa należenia do Wielkiej Rodziny Polskiej wynika zarówno przywilej żądania od innych Polaków solidarności w pracy i opieki w potrzebie, jak i obowiązek współdziałania z innymi Polakami i służenia im opieką i pomocą.

II

POLAK NA OBCZYŹNIE

Miłość do Polski jest czynnikiem wspólnoty narodowej Polaków na obczyźnie; łączy ich ona między sobą oraz wiąże z ich przyrodzonym domem macierzystym – Rzecząpospolitą Polską.

Polak zagranicą przez swój czynny stosunek do spraw polskich, przez swoją dla nich ofiarność, daje świadectwo, że należy do Polski i do narodu polskiego. Przyznawanie się do polskości, niepoparte czynem i ofiarą, jest równe zaparciu się polskiego imienia.

Polak na obczyźnie jest przedstawicielem narodu polskiego i musi pamiętać, że za jego czyny, słowa i tryb życia ponosi odpowiedzialność cała Polska.

Polak zagranicą śmiało i otwarcie przyznaje się do polskości.

Polak zagranicą zwalcza wszelkie usiłowania szkodzenia imieniu Polski i prostuje błędy i fałsze, rozsiewane o Polsce.

Polak zagranicą zdobywa niezbędną wiedzę o swoim kraju ojczystym i śledzi uważnie rozwój współczesnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Polak zagranicą pamięta, że jest synem jednego z najdzielniejszych, najbardziej żywotnych i dla kultury świata dobrze zasłużonych narodów.

Polak zagranicą wie, że Państwo Polskie przez swój przyrost naturalny, zwartość i siłę wewnętrzną, celową gospodarkę i stałą walutę, potężną armję i wzrastającą wytwórczość w każdej dziedzinie życia staje się jednym z najważniejszych czynników życia międzynarodowego.

Polak zagranicą wierzy w moralne siły narodu polskiego, polegające na przywiązaniu do wiary, rodziny i ziemi ojczystej.

III

POLAK ZAGRANICĄ A PAŃSTWO, W KTÓREM MIESZKA

Polak zagranicą okazuje państwu, w którem mieszka, należną lojalność obywatelską.

Polak zagranicą bierze udział w powszechnym wysiłku obywatelskim, zdążającym do podniesienia dobra materjalnego i moralnego państwa, w którem mieszka. Wysiłek ten w stosunku do Państwa wrogiego Polsce nie przekracza ram obowiązków, jakie nakłada prawo i uczciwe wykonywanie zawodu. W stosunku do państw zaprzyjaźnionych z Polską, Polak współdziała także w ich życiu społecznem i kulturalnem, miarkując swą gorliwość stopniem życzliwości, okazywanej Polsce i narodowi polskiemu.

Danina pracy, złożona państwu, w którem mieszka, równa Polaka z resztą jego obywateli i daje mu niewzruszone i pełne prawo do życia, jako jednostki pożytecznej i potrzebnej, o wysokiej częstokroć wartości fachowej i społecznej.

Polak zagranicą wszędzie broni praw, jakie mu przysługują, pamiętając, że stoi za nim nietylko własna zasługa ale i wielkie Państwo Polskie, zawsze gotowe i mocne o te jego prawa się upomnieć.

IV

POLAK ZAGRANICĄ I POLSKA

Przywiązanie do kraju ojczystego stanowi o sile moralnej Polaka zagranicą.

Polak zagranicą utrzymuje stały związek z krajem ojczystym poprzez pozostałą w kraju rodzinę i przyjaciół, przez związki i stowarzyszenia polskie.

Polak zagranicą dba o zachowanie mowy ojczystej w jej pierwotnej czystości, a nadewszystko zaś stara się o przekazanie jej dzieciom, kształcąc je w szkole polskiej i mówiąc z niemi w domu tylko po polsku.

Polak zagranicą zachowuje polskie obyczaje w rodzinie, związkach, życiu religijnem i społecznem.

Polak zagranicą odwiedza Polskę stale wraz z rodziną, a z odległych terenów przynajmniej raz w życiu.

V

ZNACZENIE I WARTOŚĆ POLSKIEGO POCHODZENIA

Polacy pod względem rasowym, fizycznym, kulturalnym i moralnym stoją na równym poziomie z przodującemi narodami świata.

Wartościowe a właściwe Polakom cechy wyraziły się dobitnie zarówno w dziejach Polski przedrozbiorowej, jak i w czasie nieustannych walk o niepodległość, uwieńczonych odbudową Rzeczypospolitej Polskiej. Świetny rozkwit odrodzonego Państwa Polskiego dowodzi jasno, że dzielność narodu polskiego zachowała niespożytą moc i nieograniczoną zdolność rozwoju w warunkach życia niepodległego.

Wychodźtwo polskie, zmuszone ongiś do opuszczenia kraju w czasach największego ucisku i zubożenia, ciężką pracą a niejednokrotnie ofiarą krwi, oddało wielkie usługi kulturze i cywilizacji państw, które zamieszkuje, zdobywając przez to polskiemu imieniu tytuł do chluby, którego nikomu niewolno poniżać ani lekceważyć.

Wszystkim Polakom, zamieszkałym w Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami, przyświeca wiara w przyszłość polskiego narodu, zmierzającego ku nowej erze historycznej chwały.

VI

PRZYJMOWANIE OBCEGO OBYWATELSTWA

Przyjęcie obcego obywatelstwa jest aktem zrzeczenia się bezpośredniego związku z Polską. Ważyć się na podobny krok wolno tylko w ostateczności, po głębokiej rozwadze i za wiedzą i zgodą organizacji do której wychodźca należy, a nigdy pod naciskiem namowy, lub doraźnego interesu. Kto przyjmuje obce obywatelstwo bez dostatecznej znajomości środowiska, w którem spędzić ma życie, i bez dokładnego uświadomienia sobie następstw, jakie z tego wynikają, musi być przygotowany na nieobliczalne koleje losu.

Polak, nawet po przyjęciu obcego obywatelstwa, zachowuje zawsze świadomość swego polskiego pochodzenia narodowego, oraz dopełnia wszystkich związanych z tem pochodzeniem obowiązków.

VII

ŚRODOWISKO POLSKIE ZAGRANICĄ

Polacy na obczyźnie powinni się łączyć w zwarte środowiska narodowe.

Środowisko polskie zagranicą utrzymuje żywą łączność z miejscową ludnością i stara się przyswoić sobie jej zdobycze w dziedzinie kultury i cywilizacji.

Środowisko polskie zagranicą przenika w społeczeństwo miejscowe i poprzez celową pracę, pęd do wykształcenia i zrozumienia

powszechnego dobra, zdobywa sobie należyty wpływ, szacunek i powagę wśród obcych.

Środowisko polskie zagranicą przywiązuje jaknajwiększą wagę do wychowania młodego pokolenia w sposób umożliwiający mu dostęp do najwyższych szczebli społecznych i łoży na to ofiary indywidualne i zbiorowe.

Solidarność we wszelkich wspólnych poczynaniach, jest pierwszym obowiązkiem Polaków zagranicą, zrzeszonych w zwartych środowiskach narodowych.

Godność i honor obywatelski Polaka zagranicą wyraża się w karności organizacyjnej i podporządkowaniu się interesom zbiorowości.

VIII

MOWA, TRADYCJE I OBYCZAJE POLSKIE

Mowa polska jest dla poczucia narodowego Polaków na obczyźnie sprawą życia i śmierci, nią bowiem żyje, nią się utrzymuje i z niej się odradza polskość naszego wychodźtwa.

Polak zagranicą szanuje tradycję polską, pamiętając, że przodkowie jego spoczywają w polskiej ziemi i że niejeden z nich oddał za nią życie.

Szlachetne piękno i pogoda polskiego obyczaju jest drugim, obok polskiej mowy, pierwiastkiem, krzepiącym poczucie narodowe Polaka na obczyźnie.

Trzeba z żalem stwierdzić, że nie wszyscy Polacy zagranicą władają polskim językiem, jednakże Polska nie wyrzeka się i tych synów, którzy od dziecka wyrośli w obcej mowie.

IX

ROLA I ZADANIA KOBIETY POLSKIEJ ZAGRANICĄ

Gorący patrjotyzm, ofiarność i dzielność obywatelska są cennemi właściwościami kobiety polskiej.

Wychowując młode pokolenie w miłości Ojczyzny i cnocie oby-

watelskiej, kobieta polska oddała i oddaje niezmierne zasługi sprawie swojego kraju i narodu.

Współudział kobiety polskiej w pracy społecznej i narodowej środowisk polskich zagranicą, jest warunkiem od którego zależy w największej mierze przyszłość żywiołu polskiego na obczyźnie.

Polak zagranicą stara się o udostępnienie kobietom każdego pola działalności społecznej i uważa je za równorzędnego towarzysza pracy.

Kobiety polskie zawiązują wielki związek Rodziny Polskiej Zagranicą. Związki kobiet polskich zagranicą wchodzą w skład Światowego Związku Polaków.

X

SZKOŁA POLSKA ZAGRANICĄ

Młodzież polska zagranicą uczęszcza do polskich szkół — a tam, gdzie ich niema, uzupełnia swą wiedzę o Polsce i uczy się języka polskiego w domu, lub na kursach zbiorowych.

Uczęszczanie do szkoły polskiej nie może być traktowane jako uciążliwy obowiązek. Wychowanie w szkole polskiej przygotowuje do życia i zabezpiecza Polaka zagranicą przed utratą poczucia narodowego. Szkoła bowiem przetwarza wrodzone uczucie patrjotyczne w jasną świadomość należenia do polskiego narodu i polskiej kultury.

Ugruntowanie w szkole polskiej świadomości poczucia narodowego, wiąże się ściśle z honorem i godnością osobistą. Pozbawiony poczucia polskości, Polak zagranicą staje się moralnym banitą i tracąc prawa u swoich, zdany jest na cudzą łaskę.

Młody Polak zagranicą rozumie, że gdy po ukończeniu nauk zacznie pracować zawodowo, to byt swój materjalny oprze najskuteczniej na pracy w środowisku polskiem.

Młodzież polska zagranicą, uczęszczając do obcych zakładów naukowych, mieszka w bursach polskich, lub wrazie ich braku, we wspólnych mieszkaniach.

XI

ORGANIZACJE ZAWODOWE

Pracownik polski na obczyźnie tworzy polskie organizacje zawodowe, które działają solidarnie z organizacjami cudzoziemskiemi we wszystkich sprawach, dotyczących polityki pracy.

Jeżeli pracownicy polscy należą do organizacyj cudzoziemskich, to tworzą w nich samodzielne grupy polskie.

Wychodźca pamięta, że pracę w obcem państwie otrzymał na podstawie umowy, zawartej między Polską a tem państwem.

Pracownicy polscy starają się poznać prawodawstwo i przepisy, normujące pracę w obcem państwie, aby móc bronić praw, przysługujących im narówni z obywatelami tego państwa.

XII

PATRJOTYZM GOSPODARCZY

Polak zagranicą wie, że Polska jest krajem uprzemysłowionym o zdrowej i stale wrastającej ekspansji gospodarczej.

Kupiec polski zagranicą sprowadza towary z Polski, a wytwórca polski zagranicą stara się o umieszczenie swego towaru na rynku polskim.

Polak zagranicą wspiera kupca polskiego, zarówno gdy chodzi o towar sprowadzany z Polski, jak i o wytworzony na obczyźnie przez polskiego przemysłowca.

Polak zagranicą kupuje towary polskie, popiera wszelkie godziwe przedsiębiorstwa polskie i korzysta z polskich linij komunikacyjnych.

XIII

OSZCZĘDNOŚĆ I KAPITALIZACJA

Polska waluta i polska gospodarka finansowa odznacza się stałością i cieszy się zaufaniem całego świata.

Instytucje finansowe polskie, w szczególności zaś te, które są

zalecane przez urzędy polskie w kraju i zagranicą, dają możnośc najlepszej lokaty kapitałów i oszczędności, zarówno gdy chodzi o pewność wkładu, jak i o jego oprocentowanie.

Polak zagranicą składa swe oszczędności w polskich instytucjach finansowych i przy ich pomocy załatwia wszelkie tranzakcje pieniężne.

Polskie kasy oszczędności i instytucje finansowe, utworzone przez Polaków na obczyźnie, utrzymują stały stosunek z polskiemi instytucjami gospodarczemi w kraju.

XIV

ORGANIZACJE MŁODZIEŻY POLSKIEJ ZAGRANICĄ

Każdy młody Polak zagranicą należy do polskiej organizacji.

Młodzież polska zagranicą łączy się we własne związki i stowarzyszenia, a wrazie niemożności, wstępuje do miejscowych zrzeszeń starszego polskiego społeczeństwa.

Zrzeszenia młodzieży utrzymują stały związek ze zrzeszeniami starszego społeczeństwa.

Organizacje polskiej młodzieży zagranicą wchodzą w skład Światowego Związku Polaków.

Młodzi Polacy z zagranicy, nie władający polszczyzną, łączą się w organizacje, oparte na wspólnocie polskiego pochodzenia narodowego. Organizacje takie dbają w pierwszym rzędzie o przyswojenie swym członkom języka polskiego i jaknajszerszej wiedzy o Polsce.

XV

MŁODZIEŻ POLSKA ZAGRANICĄ A MŁODZIEŻ MIEJSCOWA

Młodzi Polacy współdziałają z organizacjami miejscowemi, o ile cele i założenia tych zrzeszeń są szlachetne i bliskie duszy polskiej.

W organizacjach miejscowych młodzi Polacy tworzą zwartą grupę i pracują w ścisłej łączności z sobą.

Organizacje młodzieży polskiej biorą udział w zbiorowem życiu młodzieży miejscowej, wykazując swą zwartość narodową.

Należenie do organizacji miejscowej, zwalczającej Polskę, równa się zdradzie własnego narodu.

XVI

MŁODZIEŻ PRZYSZŁOŚCIĄ ŻYCIA POLSKIEGO NA OBCZYŹNIE

Młodzież polska zagranicą pamięta, że z czasem zajmie miejsce starszego pokolenia i że w jej rękach spoczną kiedyś dalsze losy polskiego środowiska.

Młody Polak sposobi się do roli, jaka ma przypaść mu w udziale, licząc się z wagą przyszłej odpowiedzialności wobec narodu, która wzrasta wraz z konsolidacją polskich ośrodków narodowych i potężniejącym wpływem Rzeczypospolitej Polskiej na świecie.

Ambicją młodego Polaka jest zajęcie przodowniczej roli w społeczeństwie polskiem na obczyźnie. Dążąc do tego celu, młody Polak nie zapomina, że istotą ducha polskiego jest równość wobec prawa i że wyniesienie się jednostki ponad współobywateli w Polsce, opiera się nie na przywileju urodzenia, ani na przynależności do wpływowej grupy społecznej, lecz na rzetelnych wartościach osobistych i zdobytych dla kraju zasługach.

Młody Polak, który zamierza wziąć udział w życiu społecznem wychodźtwa, dba o szczerą polskość w domu, szkole i stowarzyszeniach.

XVII

TĘŻYZNA FIZYCZNA I SPORT

Młody Polak zagranicą dba o sprawność fizyczną i rozwija tężyznę, właściwą polskiej rasie.

Młody Polak na obczyźnie uprawia sporty i należy do polskich organizacyj sportowych.

Występując w polskich barwach, skutecznie rywalizuje z obcymi.

XVIII

PISMA POLSKIE ZAGRANICĄ

Jedną z głównych trosk organizacyj i zespołów polskich na obczyźnie jest dążność do założenia własnego pisma.

Polskie wydawnictwa zagranicą przez swój poziom ideowy, czystość i piękno języka, rzetelność informacji, popularność i zasięg, winny być widomym znakiem tężyzny duchowej polskiego życia na obczyźnie.

XIX

LEGJONY MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO A LEGJONY PRACY DLA KRAJU

Prowadzone przez Marszałka Piłsudskiego legjony, które wywalczyły Niepodległość Polski, składały się wyłącznie z młodzieży. Dziś młodzież polska na wezwanie Marszałka Piłsudskiego tworzy legjony pracy dla kraju.

Hasłem życia Młodego Polaka zagranicą jest: uparta, wytrwała praca dla dobra Ojczyzny. Polak zagranicą pamięta, że Polska jest nietylko dziedzictwem, własnością, umiłowaniem, ale i celem życia i dziełem Polaków.

Druk. Zakł. Wyd.
M. Arcta, Sp. Akc.
w Warszawie

Nakładem
Rady Organizacyjnej
Polaków z Zagranicy